

καὶ δικαιολογοῦντες ταύτην ἡμῶν τὴν ἀπόφασιν. 'Ο πρῶτος εἶναι τὸῦ Λύκου καὶ ἡ ἀπίφαντος ἔκτασις τῆς ἐπιστήμης ταύτης, οἵτις τὴν σωτηρίαν τὸν ἔθνων ἐπαγγελλούμενη, ἐπειταῖ βαθεῖται γνῶσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἔστι τὸν ἀνθρώπουν, διάκρισιν τοῦ θυματοῦ καὶ τοῦ ἀδίκου, τοῦ συμφέροντος καὶ τοῦ μεταμφόρου. Εἰς τοιούτον οὐφος τολμηρὸς εἴναι εἰς ἀνατείνων τὸ βλέμμα, καὶ μετ' εὐλαβείας καὶ δισταγμοῦ δύνανται νὰ θέξουσιν οἱ σοφάτεροι, οἱ ἀληθινὲς οσφοί, ζητήσυτε αὐτὸν ἀξερτᾶται τῆς πατερίδος; ταῦτα ἡ καταστροφὴ ή ἡ εὐδαιμονία.

"Ο δὲ ἄτερος λόγος εἴναι διὰ περὶ ἡμῖν ἐλίγιστος εἰσὶν οἱ αὐτὸν πολιτικὸν ἐπαγγελλόμενοι, καὶ οὐδὲν συνηθέστερον τοῦ ἀπαντῶμεν εἰς πᾶσαν λεωφόρου γωνίαν, εἰς πᾶσαν καφρονείου συναγωγὴν τοὺς ἀπὸ τρίποδας θιδάσκοντας τὴν πολιτικήν. Ωστε τῆς διδασκαλίας αὐτῆς οὐδὲν διυγχερέστερον καὶ οὐδὲν μᾶλλον πεπατημένον. Τὴν ἀποκλείσμενην λοιπὸν, εἴτε ὡς ἡμῶν ἀνωτέρων, εἴτε ὡς κατωτέρων καὶ τῶν κοινοτέρων διανοιῶν.

«Οσιον δὲ κεργαντες εἰς τὴν ἐπιχείρισιν ταύτην, ἐξ τῆς ἴσως ἀθνετικῆς ἡρῷος προσδιοχῆται, ἀπὸ Θεοῦ ἀρχεσθαι καὶ ἐξ εὐτεροῦς δρματικαὶ ἀφετηρίας, ἐνῷ διὰ κλήρου ὠρίσαμεν τὴν τάξιν καὶ ἡνίκαντας τοῦ Συλλόγου τὰ ἐπίλειπα μέλη, παρεκκλέσαμων νὰ ἀναλάβῃ τὴν πρωτοτολογίαν δὲ Σερ. Αρχιμανδρίτης Κ. Λυκοῦργος, εἰς ἀνάπτυξιν Ιεροῦ τίνος θέματος, καὶ δὴ τῷ περιελίθῳ τὸν λόγον, μέλλοντι νὰ πραγματευθῇ περὶ τῆς τῶν Μάγων προσκυνήσιος. *

Μετά τὸν Κ. Ράχηκαβῆν ώμιλησεν δὲ Σεβασμιώτατος ἀρχιμανδρίτης Κ. Ἀλ. Λυκοῦργος περὶ τῆς θεότητος τοῦ Χριστοῦ, λαβὼν ἐνδόσιμον ἐκ τῆς προσκυνήσεως τῶν Μάγων, καὶ ἐρμηνεύσας πῶς ἔχει τη τῆς φύσεως καὶ τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας καὶ τῆς ιστορίας ἀποδεικνύεται ἀναντέρρητος ἡ θεότης αὐτῆς. Ήμιλησε δὲ ἐπὶ μίκην ὥραν ἐκ στήθους, μηδεμίαν ἔχων πρὸ αὐτοῦ σημείωσιν, μηδέποτε πταίσας καὶ μηδέποτε δισσολογήσας. Τὸ ἀκροατήριον ἐρχίνετο κρεμάμενον ἀπὸ τῶν γειλέων τοῦ βήτορος.

Ἐγειρεῖ δὲ δὲ ἀρχιμανδρίτης τὴν φωνὴν κοσμίαν καὶ ιεροπρεπῆ, τὸν λόγον μείλιχον, θεηγόρον καὶ οὐχὶ μακρηγόρον, τὴν φράσιν εὔληπτον καὶ ἀνθηρόν καὶ τὸ θρόνος ὅλως ἀπηλλαγμένον τῶν μεταφορῶν καὶ εἰκόνων, διέπειν πολλοὶ τῶν καθ' ἡμᾶς βητόρων καὶ ποιητῶν καταπυκνοῦσι τὰ ἴδια ἔργα, καὶ αὐτὰ ζημιοῦντες καὶ πρὸς τοὺς ἀκροατὰς ἡ ἀναγνώστας ἐμποιεῦντες κόρον καὶ ἀηδίαν. Συνελάντι εἰπεῖν δὲ λόγος τοῦ ἀρχιμανδρίτου ἡν μεστὸς εἰς τὸν θεόν, καὶ οὐρανήματος ἀληθινοῦ, καὶ παρέρησίας πατρικῆς, καὶ προνοίας, καὶ συνέσεως κηδομένης, ἐπὶ τῷ καλῷ τῷ κεχαρισμένον ἔχων καὶ ἀγωγόν, » κατὰ τὸν ἡμέτερον Πλούταρχον.

Καὶ οὕτω τὸ Αθήναιον έθετο ἀπὸ ἀρχῆς πρέσεωπον τηλαυγές ἀρχῆς δὲ καλῆς καλλιστον ἐσται καὶ τὸ τέλος.

ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΧΕΙΡΩΝ ΑΚΤΑΣ.

(Συνέγ. ίδε φυλλάδ. 360—378.).

Kaiōtēs, ὁδηγοὶ τοῦ χειρόγρακτος.

Κατ' αὐτὸν λοιπὸν τὸν τρόπον ἐκπληροῦ δὲ χει-

ρώντες τοὺς τρεῖς ὄρους, ἀφ' ὧν οὐδέποτε πρέπει νὰ ἀπομακρύνεται· διλαδὴ

Α'. Νὰ ἐργάζεται ἐπιτηδείως.

Β'. Νὰ ἐργάζεται ταχέως· διέρτις δὲ ἐπιτηδείως καὶ ταχέως ἐργαζόμενος, ἢ κυριολεκτικώτερον δικλήν καὶ πολλὴν ἐργασίαν προσγων, αὐτὸς εἰναι ἀληθής χειρώναξ.

Γ'. Νὰ οἰκονομῇ τὰς δυνάμεις, αὐτοῦ ὅπως ἐργάζεται καὶ πολὺ καὶ καλῶς.

Σύνθημα δέραι τοῦ χειρόγρακτος ἔστωσαν αἱ τρεῖς αὗται λέξεις· καλῶς, ταχέως, πολύ.

Ἐπικαλοῦμαι δὲ ιδίως τὴν προσοχὴν αὐτοῦ εἰς τὴν συνετήν οἰκονομίκην τῶν ιδίων δυνάμεων. Οἱ νέοι, φυνταζόμενοι δὲτι ἡ εἰκοσιπενταετής ἡλικία θέλει διαρκέστει ἐφ' ὄρου Ζωῆς, καταβάλλουσι πάσας τὰς δυνάμεις αὐτῶν, ἐργαζόμενοι καὶ πλέον τοῦ δέσμοντος καὶ μετ' ἀνενδότου ἀγῶνος. Καὶ ἐπαινετὴ μὲν ἡ τοσαύτη ἐπιμέλεια, βλαβερὰ ὅμως ἐπὶ τέλους εἰς τὴν ὄγκειαν.

Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ διερκῇ ἡ καθημερινὴ ἐργασία δισον ἡ φρόνησις καὶ ἡ φιλανθρωπία ὑπαγορεύουσιν. Επειδὴ δὲ ἐνίστεται ἡ φρόνησις τῶν ἐργαζομένων, ἢ ἡ φιλανθρωπία τῶν ἐργολάθων παρακρινούσι τὸν ὄρον τοῦτον, αἱ κυβερνήσεις τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἐφρόντισαν νὰ ἐμποδίσωσι τὴν κατάχρησιν διὰ νόμων. Καὶ ναὶ μὲν τοὺς ἐργαζόμενους κατ' ιδίαν δὲν εὑρίσκει δι νόμος, ὃς δὲν ἰσχύει νὰ εὑρῇ καὶ τοὺς γινομένους αὐτοχειρας· οὐχ ἡ τον οὐρας εἰσδύει εἰς τὰ ἐργοστάσια καὶ κακονίζει τὰς ὥρας.

Διό τινὰ συντελοῦσιν εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ χειρόγρακτος καὶ τὴν τελειοποίησιν τοῦ χειρού.

Α'. Νοῦς ἡσυχος καὶ ἀτάραχος. Η εὐδοκία πρὸ πάντων τῆς συνειδήσεως ἐλαφρύνει τοὺς κόπους καὶ ἀναπτύξει τὸ σῶμα· ἐνῷ ἐξ ἐναντίας, δὲ τεταραγμένος νοῦς τοσοῦτον ἐπενεργεῖ ἐπὶ τῶν σωματικῶν δυνάμεων, ὡστε ἐξασθενίζει αὐτὰς καὶ τῆς ἀσθενείας πλέον. Ο ἀνθρωπος δὲν δύνκται νὰ ὑποφέρῃ δύο ἐν ταῦτῳ κόπους, τοὺς σωματικοὺς καὶ τοὺς ψυχικούς. Καρδία καθηρά, οἰκογένεια χρηστοθίτης καὶ ζωστὴν ἀρμονίας, ἐλπίς μέλλοντος αἰσιού, τὰ τρία ταῦτα ἐνισχύουσι τὸν βραχίονα τοῦ ἐργαζομένου.

Β'. Τροφὴ εὐχυμος καὶ ὄγκεινή. Ο ἀνθρωπος τρώγει ἵνα ζήσῃ· ἀρα ἵνα ζήσῃ καλῶς πρέπει καὶ νὰ τρώγῃ καλῶς. Λέγων δὲ τὰ ζήσῃ καλῶς δὲν ἐννοεῖ μόνην τὴν σωματικὴν ζωὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν διανοητικὴν· διέρτις ἀναμφισθήτητος εἴναι ἡ ἐποφρόη τοῦ στομάχου εἰς τὸν ἐγκέφαλον. Ο καλῶς τρεφόμενος διπλασιάζει τὴν ζωτικότητα αὐτοῦ· διέρτις οὐ μόνον διατηρεῖ τὰς δυνάμεις, ἀλλὰ καὶ ἀναπληροῖ τὰς διαπνηθεῖσας εἰς ἐργασίαν, καὶ αὐξάνει μάλιστα τὴν δραστηριότητα αὐτοῦ.

Η διανοητικὴ ισορροπία γεννάται εἰς τῆς σωματι-

κης. Ο ἔχων ὑγιεῖς τὸ σῶμα ἔχει καὶ τὸν νοῦν ὑγιῆ, καὶ αἱ ἔστωθεν ἐντυπώσεις δὲν συνταράττουσι τὰ νεῦρα αὐτοῦ. Εἰς ἐνοχτίς ή κακή, ή ὀλίγη ή ή ὑπερβολὴ λουσα τροφή, διεταράττει τὰς ἐνεργείας τοῦ νοός χανουμένου δὲ τοῦ σώματος χανοῦται καὶ η ψυχή. Άλλα περὶ τροφῆς θέλω ὅμιλοις πλακτύτερον ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ.

Εἴπομεν δὲτοι ὁ χειρώνας πρέπει νὰ ἐργάζεται ταχέως, οὐχὶ ὅμως καὶ κατεσπευσμένως; διότι τὰ κατεσπευσμένως γινόμενα σπανίως γίνονται καλά.

Άναγκη πρὸς τούτοις νὰ διακρίπτεται η ἐργασία χάριν ἀναπτυξεως· αὐτὴ ή φύσις; ἀπαιτεῖ νὰ ἀναπτυχθείται ἐνίστε, μᾶλλον ἵστως χάριν τοῦ νοός; ή τοῦ σώματος· διότι καὶ τὰ βακαριστέρα ψύγκα, ἐκεῖνα τὰ ὅποια φαίνονται ἀσχολοῦντα μόνον τὸ σῶμα, ἀσγολοῦσι καὶ τὸν νοῦν ἐλκύοντα ὅλην τὴν προσογήν. Ή σύντονος δὲ κατηγορίας τοῦ νοός, ἐάν δὲν διακρίπτεται ἐνίστε, τυράττει καὶ καταστρέψει ἐπὶ τέλους τὰς διακριτικὰς δυνάμεις. Κατὰ τὴν παραδεδεγμένην ἐν Ἑλλάδι συνήθειαν, μετὰ τετράωρου συνεχῆ ἐργασίαν, χορηγεῖται εἰς τὸν ἐργαζόμενον μιᾶς ὥρας ἀνάπτυξις, χάριν γενικτος, συνοριάλιας ή, ἐν κακοφθορᾷ μάλιστα θέρους, καὶ ὅπου· ή συνήθεια αὗτη εἶναι ἀρίστη καὶ σύμφωνος πρὸς τὴν φύσιν· διὰ τοῦτο οὗτοι οἱ ἐργαζόμενοι δι' ἴδιον λογαριασμὸν, οὕτε οἱ μισθοῦντες ἐργάτες πρέπει νὰ παραβαλγωσιν αὗτὴν χάριν πλεονεξίας.

Μὲν ἡρώτησέ τις ποτὲ ἀν εἶναι καλὸν ν' ἀνακούφιζε τὸν κόπον συνομιλῶν μετ' ἄλλων ή τραγῳδῶν.

Αἱ ἐργασίαι, ἀπεκρίθην, εἰσὶ δύο εἰδῶν· καὶ μὲν ἀπαιτοῦσι πολλὴν προσογήν, καὶ τότε οἱ ἐργαζόμενοι πρέπει νὰ σιωπῇ· αἱ δὲ, μηχανικὴ σχεδὸν οὐσι, καταπονοῦσι τὸν χειρόνακτα ἀν δὲν συγκερῃ διὰ τῆς ὅμιλίας καὶ τοῦ ἀστυκτος τὴν μονότονον αὐτῶν διάρκειαν. Οἱ χρωματισταὶ, παραδειγμάτος χάριν, οἱ καθαρίζοντες τὰ πλοῖα ναῦται, οἱ θερισταὶ, οἱ τρυγηταὶ δὲ τραγῳδῶν καὶ οἱ γελιδονίζωσιν ὅσον θέλουσι· διότι τὸ ἐργὸν αὐτῶν προγερεῖ κάλλιον ή οὐκέποι.

Ἄραπανσις τῆς Κυριακῆς καὶ ὄκρησία τῆς Δευτέρας.

Ηλὴν δὲ τῆς μικρᾶς ταύτης διακοπῆς ὑπάρχει καὶ ἄλλη διακριτέρα, ή τῆς Κυριακῆς. Ή ακθιέρωσις τῆς κυριακῆς ἀναπαύσεως τὴν μὲν ἀρχὴν ἔχει θείαν, τὸν δὲ σκοπὸν ὀφελιμώτατον. Οἱ ἀνθρώποι δὲν πρέπει νὰ καταγίνεται ἀδικκόπως εἰς τὴν αὐτὴν ἐργασίαν διότι, ως εἴποντο οἱ (1), ἀφιερῶν εἰς τὸν καὶ μόνον ἐπάγγελμα ὅλας τὰς σωματικὰς καὶ ὅλας τὰς ψυχικὰς αὐτοῦ δυνάμεις, ἀποκτηνοῦται ὡς εἰπεῖν. Οἱ χειρώνας μάλιστα, ἐκτελῶν ἐργὸν μηχανικὸν καὶ πάντη μονότονον, θὰ ἡτούνται ἐκενευρούμενα

καὶ παρακληθεῖνα τὰ νοητικὰ ὅργανα, ἃν ἀναπτυμένου περιοδικῶς τοῦ σώματος δὲν συναντάνετο καὶ ο νοῦς. Οἱ χειρώνας πρέπει νὰ ἐνθυμήται ὅτι δὲν ἐγεννήθη μόνον καὶ μόνον ὅπως κατεργάζεται λίθους καὶ μέταλλα, ή σκάπτη, ή ιστουργῆ, ή σκυτοτομῆ· καὶ αὐτὸς εἶναι ἀνθρωπος, καὶ ὡς τοιοῦτος πρέπει νὰ διεπηρῇ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ, νὰ ἐκπλεγοῖ ἀνθρώπου καθήκοντα, καὶ νὰ φροντίζῃ περὶ τοῦ μέλλοντος αὐτοῦ ὡς ἀνθρώπου. Εἰς τοῦτο χρησιμεύει η Κυριακή.

Τὴν Κυριακὴν ὁ χειρώνας λησμονεῖ τὰ ἐργαλεῖα, καὶ μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν τὴν ὁμοίαν, ὡς εἴπομεν, χρέος ἔχει νὰ μὴ παραμελῇ, ἃς δημιῆ καὶ διὰ σκέπτεται περὶ πραγμάτων ξένων εἰς τὸ ἐργὸν αὐτοῦ. Εἴχων τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὸν νοῦν ἐλεύθερον, ἃς ἐπιδίδεται εἰς παραπομπάς, εἰς ἀπολαυὴν τῶν καλλίστων τῆς φύσεως, εἰς ἡδονὰς εὐγενεῖς καὶ ἀθώας, ὡν η κυριωτάτη εἶναι η μετὰ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ ἀναστροφή. Εάν ζωγραφῆ, δὲν ἔμαθεν ἐγνωγραφίκην η μουσικήν, διὰ ἐπισκέπτεται δημόσια κτήρια η πινακοθήκης, διὰ γυμνάζεται συμψάλλων μετ' ἄλλων φίλων· καὶ ἐὰν ἀναγινώσκῃ, διὰ δαπανᾶς ὀλίγκες ὥρας ποριζόμενος ἐκ καλῶν βιβλίων τροφὴν εύφροσυνον τοῦ τε νοός καὶ τοῦ στήθους.

Αἱ τέρψεις αὐταὶ εἰσὶν ἀναπόρευτοι πρὸς τὸν χειρώνακτα, διότι ἄλλως η ζωὴ αὐτοῦ γίνεται ζωὴ κτήνους. Εργαζόμενος, τρώγων, κοιμώμενος καὶ καθ' ἐπάστην ἐπαναλαμβάνων τὰ αὐτὰ, δροιάζει πρὸς ἴππον στρεφόμενον ἀδικαόπως περὶ μαγγανοπήγαδον, ἢ τοι γίνεται καὶ αὐτὸς ὑποζύγιον ὡς ἐκεῖνος. Άναγκαιον λοιπὸν νὰ μὴ ἐπιτρέπωμεν εἰς τὴν ὅλην νὰ κυριεύῃ κατὰ κράτος τῆς ψυχῆς. Λέσ μὴ ἔγωμεν δενάρως προστηλωμένους τοὺς δρθικλυροὺς εἰς τὴν γῆν· οἱ ἀνυψώμενοι αὐτοὺς ἐνίστε καὶ πρὸς τὸν οὐρανὸν, διὰ τὸν ὅποιον ἐγεννήθημεν.

Ιδοὺ λοιπὸν ὅποια τὰ πλεονεκτήματα τῆς Κυριακῆς ἔχει ὅμως καὶ ἄλλα, ἀτίνα δεν πρέπει νὰ πειράρονται.

Εἶναι ἀναμφισβήτητον δὲτοι η κυριακὴ ἀνάπτυξις καὶ τὰς δυνάμεις καὶ τὴν ὑγιεινὴν ἐν γένει τοῦ χειρώνακτος ὡφελεῖ. Οτε μὴ ἐργασθεῖς τις εἰκοσιτέσσαρες δύρες ἀνέκτητε διὰ τῆς ἀναπαύσεως νέας δυνάμεις, ἐπιδίδεται μετὰ πλειστος ζέστερας εἰς τὸ ἐργὸν αὐτοῦ· διὸ καὶ τὸ ἐργὸν γίνεται ἐντελέστερον. Εἴναι τῆς περιοδικῆς ταύτης ἀναπαύσεως καὶ οἱ μυστικὲς ἐνδυναμοῦνται καὶ η προσογή δὲν ἐξαντλεῖται. Εάν δὲ ἀμαζηλάτης περιποιήται τοὺς ἴππους αὐτοῦ η ἐὰν πλύνῃ τὴν ἀμαζῆν καὶ ἀλεύρη τοὺς τροχούς, καὶ οἱ ἴπποι καὶ η ἀμαζῆς διακροῦσι πλείονα γρόνυν. Αὕτη τοῦτο γίνεται καὶ εἰς τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου. Οἱ χειρώνακτες, οἱ ἀναπαύσεις τὰς Κυριακὰς καὶ ἐπιδόμενοι εἰς τέρ-

(1) Όρες φυλλίδ. 371 τῆς 1 Σεπτεμβρίου 1863, σελ. 284.

ψεις ὅποις; ὑπέδειξα, τῷροῦσιν ἔσυτοὺς ἀκμαίους, πολλάκις δὲ καὶ προβεβηκότες τὴν ἡλικίαν ἐργάζονται ὡς νέοι. Ἄπάρχουσι γεωργοὶ δύοδοίκοντα καὶ ἐννενήκοντα ἐτῶν διαχειριζόμενοι τὸ ἄροτρον μετὰ χειρὸς ἀνδρικῆς, ὡστε καὶ παρὰ τῶν νέων αὐτῶν θαυμάζονται. Ἄπάρχουσιν ὅμως καὶ χειρώνακτες τῶν ὅποιων, διὸ ὑπερβολικὴν φιλοπονίαν καὶ στέρησιν πάσης ἀναποθέσεως καὶ αἱ δυνάμεις ἐκλείπουσι καὶ ἡ κόμη, λευκάνεται πρὸ τῆς ὥρας. Τῇς φιλοπονίας ταύτης, εἰ καὶ ἀλλίχε τιμῆς, οἱ καρποὶ ἀποβεβίνουσιν, ὀλέθριοι διότι κερδαίνοντες οἱ τοιοῦτοι χειρώνακτες τὴν μετέβοντι μερῶν τινῶν, στεροῦνται τῆς ἀντιμεθίζεται ὀλοκλήρων ἐτῶν.

Ἄλλα τυνιστῶν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Κυριακῆς, δὲν ἔγκρινο καὶ τὴν ἀργίαν τῶν χειρώνακτῶν κατὰ τὰς πολυκρίθμους ἕορτάς, τὰς δπεῖς παρεδέχοντας ἢ ἐκκλησία πρὸς τιμὴν ἔξαιρέτων τινῶν ἀγίων, δὲν ἀπήγνως δὲ καὶ νὰ τηρῶνται παρὰ τῶν ἔχοντων μᾶλιστα ἀνάγκην τοῦ ἐκ τῆς ἐργατίκας κέρδους. Οἱ φιλοτεῖοι, ἐπιθυμοῦσιντες νὰ κακοποιήσωται τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, κατηγόρουν αὐτοῦ διὰ ἔθερχόπευεν ἀσθενεῖς ἐν ἡμέρᾳ Σάββατου ὁ Ἰησοῦς δύως ἀπεκρίθη εὐθύς· « Εἶπεστι τοῖς Σάββατοις καλῶς ποιεῖν, οἱ γῆγουν εἶναι συγκεγωρημένον νὰ ἐργαζόμεθα καὶ τὰς ἕορτάς, δούλιες πρόκηται νὰ πράξωμεν τὸ καλόν. Πράττουσι δὲ τὸ καλὸν οἱ χειρώνακτες ἐργαζόμενοι καὶ κερδαίνοντες τὰ τῆς διατροφῆς τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν. Ὅπκοιούσιντες ἄρα εἰς τὴν παραγγελίαν τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ θεμελιωτοῦ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Θρησκείας, ἀς μιμηθαὶ αὐτὸν εἰπόντα « γίνεσθε μιμητά μου. »

Ἐνταῦθι σπεύδω νὰ ἐπικαλεσθῶ ὅλην τὴν πρεσβυτὴν τῶν χειρώνακτῶν εἰς τινὰ ἄλλην κατάγρησιν, εἰς τὴν δποῖκην ὑποπίπτουσι δυστυχῶς οὐκ ὀλίγοι· ἐννοῶ δὲ τὴν κατὰ τὰς Δευτέρας σχολὴν ἢ τοῦ λαγκιτῶν διανηρίχν. Οἱ ἀποκτήσαντες τὴν δλεθρεύεται τὴν ἔξιν, οὐ μόνον στεροῦνται τοῦ ἡμερομισθίου, τὸ δποῖον θὲ ἐκέρδικον ἐργαζόμενοι, ἀλλὰ καὶ δαπανῶνται εἰς περιπτά. Καὶ ἡθικῶς δὲ βλάπτονται διότι ἐνθα διατέτριψαν εὐχαρίστως καὶ ἀδαπάνως τὴν Κυριακὴν μετὰ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν, εἴτε μένοντες ἐν τῇ οἰκίᾳ, εἴτε ἐξεργόμενοι εἰς περίπατον, εἴτε ἐπισκεπτόμενοι φίλους, τὴν Δευτέραν φοιτῶσιν εἰς καπηλεῖα καὶ κρατικάσι μετ' ἄλλων ἐκνευριζόμενοι καὶ ἀναλίσκοντες τὰς δυνάμεις ὅσας ἀπέκτησαν τὴν παρελθοῦσαν.

(Ἐπειταὶ συνέχεια.)

ΤΟ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΟΘΩΝΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ.

Σχεδιασθὲν καὶ οικοδομηθὲν ὑπὸ Χριστιανοῦ
Χάρσερ.

(Μετὰ εἰκόνων ἐπὶ τῶν φύλλων 374—378.)

Ἡ Ἑλλάς, ἀφοῦ διεῖλθεν ἐν συμφορζὶς μὲν ἀληθῶς καὶ δυσχερεῖαις, ἀλλ' οὐχ ἡττους ζῆσα πάντοτε, τοὺς μακροὺς ἐκείνους χρόνους τοῦ Μεταίωνος, ἐγένετο ὑποχείριος εἰς τὸν Ταύρους, οἱ δποῖοι οὐδὲν κοινὸν εἶχον πρὸς τοὺς Ἕλληνας, τοὺς ὑπερέχοντας αὐτοὺς καὶ διὰ τοῦ ἐνδόξου παρελθόντος, ὅπερ οὐδεμῖς εἶγον λησμονήσει, καὶ διὰ τοῦ ὑπὸ τῆς ἐποχῆς τιμωμένου χρκτῆρος, καὶ μάλιστα διὰ τῆς θρησκείας των. Οἱ δὲ κερατοῦντες, ἐν τῇ ἀθλίᾳ τυφλότητι αὐτῶν καὶ μωρίᾳ, ἐπηγένησαν οὐκ ὀλίγον τὰ εἰς διατήρησιν τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐθνικότητος συντείνοντα ταῦτα αἴτια, γινόμενοι καὶ αὐτοὶ αὖτοι παραχίτιοι πρῶτον μὲν τῇς βαθμιαίας προδόου αὐτῶν, εἴτα δὲ καὶ τῇς ἀναγεννήσεως. Μετοικισθέντες οἱ Ταύροι εἰς τὴν Εὐρώπην, διὰ τὴν δποίκην οὐδόλως ἦσαν κατάλληλοι, θαυμάζοντες καὶ μόνοι ὅτι εὑρίσκονται ἐν ταύτῃ, καὶ ἀνίκανοι ἵνα συσχετισθῶσι μετ' αὐτῆς, διότι καὶ τὴν γλῶσσαν καὶ τὸ πνεῦμά της ἡκιστα ἐνδουν, ἡσθάνθησαν ἡδη εὐθὺς μετὰ τὴν νίκην των τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ἐλθωσιν εἰς φιλικὴν συγκοινωνίαν καὶ συνάφειαν μετὰ τῶν ὑπὸ αὐτῶν νεκυημένων, τοὺς δποίους δρματιφύτως ἐφοδιοῦντο καὶ τῶν δποίων τὴν συνδρομὴν ἐχρειάζοντο. Μωάμεθ ὁ β'. ἐνόησεν ἐνωρὶς δτι μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν τῆς Αἴσας καὶ τῶν Ἑλλήνων, ἐξαιρουμένης μόνον τῆς θρησκευτικῆς καὶ γλωσσικῆς μικροφράς, τῆς γωριζούστης αὐτούς, ὑπῆρχον φυσικὴ συγγένεια καὶ δμοιότητες, καὶ ὅτι ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἡθελον αὗτοι πλησιάσει πρὸς ἄλλήλους, ἡ ἴσχυς αὐτοῦ ἡπειλεῖτο. Οὕτων καὶ προσεπάθει νὰ ὑποτρέψῃ τὸ ἐκ τοῦ σχισματος γεννηθὲν ἀρχαῖον μῆσος, ζητῶν νὰ προσελκύῃ εἰς ἔχυτὸν καὶ διατηρῇ τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν Ἑλλήνων διὰ χωρηγίας πρωνομίων ἢ διὸ ἄλλων λαμπρῶν τῆς πρὸς αὐτοὺς εύνοιας του ἐνδείξεων. Οὔτω Γεννάδιον τὸν Σχολάριον, τὸν ἐνθερμότατον ἀντίπαλον τῆς Δατινικῆς ἐκκλησίας, ἀνηγόρευσε πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως, ἔταξεν αὐτὸν κεφαλὴν τῆς Συνόδου, τῷ παρέσχε πολιτικὰ δικαιώματα καὶ τῷ ἐπεδικψίευσε πολυειδεῖς τιμάς. Ο δὲ Γεννάδιος, συναθροίσας περὶ ἔχυτὸν πάντας τοὺς μεταξὺ τῶν οἰκογενειῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ἐκ τῆς Τραπεζοῦντος ἀποδεδιωγμένων εύρισκομένους εὐφυεῖς, συνέστησε τὴν πατριαρχικὴν ἐκείνην σχολὴν, ἐν τῇ δποίᾳ προκατηρτίζοντο μέχρι τέλους τῆς